

YÖNETMELİK

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

**BANKALARCA KREDİLERİN VE DİĞER ALACAKLARIN NİTELİKLERİNİN
BELİRLENMESİ VE BUNLAR İÇİN AYRILACAK KARŞILIKLARA
İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK****BİRİNCİ BÖLÜM****Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar****Amaç ve kapsam**

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, bankaların kredileri ve diğer alacaklarının niteliklerine göre sınıflandırılması ve bunlar için ayrılacak karşılıklara ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 53 ve 93 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- a) Banka: Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,
- b) Kanun: 5411 sayılı Bankacılık Kanununu,
- c) Karşılıklar: Krediler ve diğer alacaklardan doğmuş veya doğması beklenen ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararların karşılanması amacıyla mali tablolarında hesaben ayrılarak gider yazılan tutarları,
- ç) Krediler ve diğer alacaklar: Kanununun 48 inci maddesi uyarınca kredi sayılan işlemler ile bilançonun aktifinde kayıtlı diğer alacakları,
- d) Teminat: Kredilerin ve diğer alacakların geri ödenememesi riskine karşılık banka alacağıının tamamen veya kısmen güvence altına alınmasını sağlayan her türlü varlık, garanti ve kefaletler ile sözleşmeden doğan hakları, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM**Kredilerin ve Diğer Alacakların Sınıflandırılması****Kredilerin ve diğer alacakların sınıflandırılması**

MADDE 4 – (1) Bankalar, yurtdışı şubeleri dahil, kredilerini ve diğer alacaklarını tahsil kabiliyetine ve borçluların kredi değerliliğine göre, bu Yönetmelikte belirlenen esas ve usulleri dikkate almak suretiyle, aşağıda belirtilen gruplar itibarıyla sınıflandırarak izlemek zorundadırlar:

- a) Birinci Grup - Standart Nitelikli Krediler ve Diğer Alacaklar: Bu grupta;
  - 1) Kredilendirilebilir nitelikte finansman yapısına sahip gerçek ve tüzel kişilere kullandırılan,
  - 2) Anapara ve faiz ödemeleri, borçlusunun ödeme gücüne ve nakit akımına göre yapılandırılan,
  - 3) Ödemeleri süresinde yapılan, gelecekte de geri ödeme sorunları beklenmeyen, tamamen tahsil edilebilecek nitelikte olan,
  - 4) Borçlusunun kredi değerliliğinde zayıflama tespit edilmemiş olan ve zafiyet belirtisi bulunmayan, krediler ve diğer alacaklar sınıflandırılır.
- b) İkinci Grup - Yakın İzlemedeki Krediler ve Diğer Alacaklar: Bu grupta;
  - 1) Kredilendirilebilir nitelikte finansman yapısına sahip gerçek ve tüzel kişilere kullandırılmış olan ve anapara veya faiz ödemelerinde halihazırda herhangi bir sorun bulunmayan, ancak, borçlusunun ödeme gücünde veya nakit akımında olumsuz gelişmeler gözlenmesi ya da bunun gerçekleşeceğinin tahmin edilmesi veya krediyi kullananın önemli ölçüde finansal risk taşıması gibi nedenlerle yakından izlenmesi gereken veya,
  - 2) Anapara veya faiz ödemelerinin kredi sözleşmesinde yer alan şartlara uygun olarak yapılmasında sorunlar doğması muhtemel olan ve bu sorunların giderilmemesi durumunda borcun tamamının veya bir kısmının geri ödenmeme riski bulunan veya,
  - 3) Geri ödenmesi kuvvetle muhtemel bulunmakla beraber, mazur görülecek çeşitli nedenlerle anapara veya faiz ödemelerinin tahsili, vadelerinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren doksan günü geçmeyen şekilde geciken veya,
  - 4) Borçlusunun kredi değerliliği zayıflamamış olmakla birlikte düzensiz ve kontrolü güç bir nakit akımı yapısına sahip olması nedeniyle zafiyete uğrama ihtimali yüksek olan, krediler ve diğer alacaklar sınıflandırılır.
- c) Üçüncü Grup - Tahsil İmkânı Sınırlı Krediler ve Diğer Alacaklar: Bu grupta;
  - 1) Borçlusunun özkaynaklarının veya verdiği teminatların borcun vadesinde ödenmesini karşılamada yetersiz bulunması nedeniyle tamamının tahsil imkanı sınırlı olan ve gözlenen sorunların düzeltilmemesi durumunda zarara yol açması muhtemel olan veya,
  - 2) Borçlusunun kredi değerliliği zayıflamış olan ve kredinin zafiyete uğramış olduğu kabul edilen veya,
  - 3) Anaparanın, faizin veya her ikisinin tahsili vadesinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren doksan günden fazla geciken ancak yüz seksen günü geçmeyen veya,
  - 4) Borçlusunun işletme sermayesi finansmanında veya ilave likidite yaratmada sıkıntılar yaşaması gibi nedenlerle anaparanın veya faizin veya her ikisinin bankaca tahsilinin vadesinden veya ödenmesi gereken tarihten itibaren doksan günden fazla gecikeceğine kanaat getirilen, krediler ve diğer alacaklar sınıflandırılır.
- ç) Dördüncü Grup - Tahsili Şüpheli Krediler ve Diğer Alacaklar: Bu grupta;
  - 1) Mevcut koşullarda geri ödenmesi veya tasfiyesi muhtemel görünmeyen veya,

2) Vadesi gelen veya ödenmesi gereken kredi tutarlarının tamamının kredi sözleşmesinde yer alan hususlar çerçevesinde banka tarafından tahsilinin sağlanamayacağı kuvvetle muhtemel olan veya,

3) Borçlusunun kredi değerliliğinin önemli ölçüde zayıfladığı ve zafiyete uğradığı kabul edilen, ancak birleşme, yeni finansman bulma imkanı veya sermaye artırımı gibi olanakların borçlunun kredi değerliliğine ve kredinin tahsil kabiliyetine yapması beklenen katkı nedeniyle henüz tam anlamıyla zarar niteliği taşımadığı düşünülen veya,

4) Anapara veya faizin ya da her ikisinin vadesinden veya ödenmesi gereken tarihten itibaren tahsilinin gecikmesi yüz seksen günü geçen, ancak bir yılı geçmeyen, krediler ve diğer alacaklar sınıflandırılır.

d) Beşinci Grup - Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar: Bu grupta;

1) Tahsilinin mümkün olmadığına kanaat getirilen veya,

2) Ana paranın veya faizin veya her ikisinin vadesinden veya ödenmesi gereken tarihten itibaren tahsili bir yıldan fazla gecikmiş olan veya,

3) Üçüncü ve Dördüncü Gruplarda belirtilen özellikleri taşımakla birlikte, vadesi gelen ve ödenmesi gereken alacak tutarlarının tamamının bir yılı aşacak bir sürede tahsilinin sağlanamayacağı kuvvetle muhtemel olması nedeniyle zafiyete uğramış olduğuna ve borçlusunun kredi değerliliğini tam anlamıyla yitirdiğine banka tarafından kanaat getirilen, krediler ve diğer alacaklar sınıflandırılır.

(2) Bu maddede belirtilen sınıflandırma sistemi bakımından fiilen gerçekleştiği kabul edilen temel kriter, krediler ve diğer alacakların tahsillerinin, gruplara ilişkin tanım ve açıklamalarda belirtilen süreler kadar gecikmesidir. Bunun yanı sıra, bankalarca, kredinin özelliklerine uygun olarak birinci fıkra da belirtildiği şekilde sınıflandırılması için söz konusu gruplara ilişkin tanım ve açıklamalarda belirtilen diğer hususların gerçekleştiğinin ya da gerçekleşmesinin kuvvetle muhtemel olduğunun ve borçlunun kredi değerliliğinin zayıfladığının, kredinin zafiyete uğramış olduğunun veya tahsil edilemeyeceğinin tespit edilmesi veya bu konuda kesin bir kanaate sahip olunması gerekir.

(3) Krediler ve diğer alacaklara ilişkin ödemelerin tahsilindeki gecikme ilgili gruplarda belirtilen süreleri geçmemiş olsa dahi, bankalar, bu maddede belirtilen kriterleri ve risk yönetim ilkelerini dikkate almak suretiyle, kredilerini ve diğer alacaklarını Üçüncü, Dördüncü ve Beşinci Grup içinde sınıflandırabilir.

Donuk alacaklar

MADDE 5 – (1) 4 üncü madde uyarınca, Üçüncü, Dördüncü ve Beşinci Gruplarda sınıflandırılan tüm alacaklar, tahakkuk ettirilen faizlerin ve borçlu üzerindeki faiz benzeri yüklerin ana paraya ilave edilip edilmediğine veya yeniden finanse edilip edilmediğine bakılmaksızın, bu Yönetmeliğin uygulanmasında donuk alacak olarak kabul edilir.

(2) Kredi müşterisinin aynı banka tarafından verilmiş birden çok kredisinin mevcut bulunması ve bu kredilerden herhangi birinin yapılan sınıflandırma gereği donuk alacak olarak kabul edilmesi durumunda, söz konusu kredi müşterisinin bankaya olan tüm borçları donuk alacak olarak aynı grupta sınıflandırılır. Donuk alacak haline gelen ilk kredinin tamamen geri ödenmesi durumunda, kredi müşterisinin diğer kredileri 4 üncü madde çerçevesinde değerlendirilerek yeniden sınıflandırılabilir.

(3) Borçlu cari hesap şeklinde kullanılan ve herhangi bir vade kaydı bulunmayan nakdi kredilerde; dönem faizleri ilefer'ilerinin doksan günden daha fazla sürede ödenmeyerek ana paraya ilave edilmesi, borcun, hesabın katedilmesini izleyen doksan günden fazla sürede ödenmemesi, 11 inci madde hükmüne uygun olmayan bir şekilde kredi borçlusuna bir başka kredi açılarak tahsili gecikmiş olan faizlerin ve ana paranın finanse edilmesi veya hesap limitinin doksan günden daha fazla sürekli olarak aşılması durumunda alacak, donuk alacak kabul edilerek ilgili grupta tasnif edilir.

Krediler ve diğer alacakların sınıflandırılmasında dikkate alınacak hususlar

MADDE 6 – (1) Kredilerin ve diğer alacakların niteliklerinin değerlendirilmesinde, Bankaların İç Sistemleri Hakkında Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar, banka yönetimlerinin mevzuata, bankacılık ilke ve teamüllerine ve banka yapılarına uygun olarak belirlediği kredilendirme politikaları ve kuralları ile risk izleme süreçlerinde yer alan yazılı ve yazılı olmayan kriterler esas alınır.

(2) Kredilerin ve diğer alacakların 4 üncü madde kapsamında sınıflandırılmasında;

a) Kredi Değerliliğinin Zayıflaması: Borçlunun, varlıklarının yükümlülüklerini vadesinde ve tam olarak karşılama yetersiz hale gelmesi, finansal kaldıraç oranının bankaca kredi değerlendirilmesinde kullanılan standart kriterlere göre kabul edilebilir seviyede olmaması, borç ödeme gücünden önemli ölçüde yoksun hale gelmesi, işletme sermayesinin ve/veyaözkaynaklarının kredinin tahsil kabiliyetini zaafa uğratacak ölçüde yetersiz kalması durumlarından herhangi birinin varlığını,

b) Kredinin Zafiyete Uğraması: Yapılan değerlendirmelerde cari şartlar ve olayların esas alınması kaydıyla, kredi sözleşmesinde yer alan bağlayıcı şartlar çerçevesinde vadesi gelen kredi tutarının banka tarafından tahsilinin sağlanamayacağı kuvvetle muhtemel olması durumunu,

c) Kredinin Kayıtlı Değeri: Kredinin, bankanın muhasebe defterlerinde görünen ve özel karşılık düşülmeden önceki hesap değerini, ifade eder.

(3) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında kredi değerliliğinin zayıflamış olup olmadığı, kredi riskini etkileyen tüm şahsi, finansal ve ekonomik faktörlerin, finansal, sektörel ve firma değeri ile ölçeğine ve firma yönetiminin niteliğine ilişkin analizleri içeren yöntemlerin kullanılarak, sürekli değerlendirilmesi suretiyle belirlenir.

(4) Bankalarca krediler ve diğer alacakları bakımından gerçekleşmesi kuvvetle muhtemel bir durumun tespiti, makul ve desteklenebilir varsayımlar ve hesaplamalar kullanılarak yapılacak tahminlere dayandırılmalıdır. Bir kredinin veya diğer alacağın zafiyete uğrama düzeyinin ölçülmesi, bankanın bu şekilde tahminde bulunmasını ve durumu bir bütün olarak değerlendirerek karar vermesini gerektirir. Bankalar, kredilerinin ve diğer alacaklarının niteliklerinin belirlenmesinde ve bunların tasnif edilmesinde belirlenen diğer kriterlere ilave olarak, kredinin zafiyete uğramış olup olmadığının tespiti için;

a) Geleceğe ilişkin tahmini nakit akımlarının bugünkü değerinin, faizin fer'ileri dikkate alınmak suretiyle kredinin içsel getirisini ifade eden etkin faiz haddi ile iskonto edilerek,

b) Kredinin değerinin gözlenebilir piyasa fiyatına/raycine göre,

c) Teminata dayalı kredilendirmelerde veya kredinin geri ödemesinin ya da tasfiyesinin tamamen teminatın nakde çevrilmesine bağlı olduğu durumlarda, nakde çevrilme kuvvetle muhtemel ise kredinin zafiyete uğramış olup olmadığının teminatın rayiç değerine göre,

ölçülmesi yöntemlerinden birini kullanabilirler.

(5) Verilen krediyle ilgili olarak geleceğe ilişkin tahmini nakit akımlarının bugünkü değeri veya kredinin gözlenebilir piyasa fiyatı/rayıci veya kredinin teminatının rayiç değeri, söz konusu kredinin kayıtlı değerinin altında ise banka, kredinin, tahsilinin sağlanamayacağına kuvvetle muhtemel olması nedeniyle zafiyete uğradığına kanaat getirerek, diğer faktörleri de dikkate almak suretiyle, krediyi ilgili grup altında sınıflandırır.

(6) Kredi zafiyetinin ölçülmesinde, kredinin kayıtlı değerine, tahakkuku ve reeskontu yapılan faizler, ertelenen komisyonlar, diğer yükler ile kredinin tutarını etkileyen tüm gelir ve gider unsurları dahil edilir.

(7) Nakit akımlarına ilişkin bankanın elde ettiği fiili sonuçlar söz konusu ölçümlemede esas alınan tahminlerden farklı olabilir. Geleceğe ilişkin tahmini nakit akımı ile gerçekleşen fiili nakit akımı arasında önemli farklar gözlenirse, ölçüm işlemi yeniden yapılır. Banka, tahmini nakit akımının miktarını ve zamanlamasını, münferit krediler bazında en iyi şekilde ortaya koyacak bir değerlendirme yapmalıdır. Bu değerlendirmede, kredi borçlusunun kredi değerliliğinin saptanmasında ve derecelendirilmesinde kullanılacak veriler esas alınır. Bununla beraber, küçük bakiyeli ve aynı ortak özelliğe sahip büyük gruplar oluşturan tüketici kredileri, kredi kartları alacakları, ipotekli ev kredileri gibi zafiyete uğramış bazı bireysel kredilerin risk özelliklerinin, zafiyete uğramış diğer kredilerin risk özellikleri ile benzerlik taşıması durumunda, banka zafiyete uğrama durumunu ölçmek için ortalama tahsil süresi, ortalama tahsil miktarı ve fiili faiz oranları gibi istatistikleri kullanabilir ve bu kredileri birlikte ve bir bütün olarak değerlendirebilir.

(8) Bankanın sahip olduğu ve değerlemeye tabi tutulan tutarları elde etme maliyetlerinin altına düştüğünde "Menkul Değerler Değer Düşüş Karşılığı" veya "İştirakler, Bağlı Ortaklıklar ve Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerler Değer Düşüş Karşılığı" ayrılması zorunlu olan tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları ile ortaklık payları, bu varlıkları çıkaranların kredi değerliliklerinde ve risk özelliklerindeki değişime ve bunların kullandıkları kredilerin durumuna bağlı olarak 4 üncü madde uyarınca yeniden değerlendirilerek Üçüncü, Dördüncü veya Beşinci Grup krediler ve diğer alacaklar içinde sınıflandırılır.

(9) Tahvil ve benzeri menkul değerleri veya ortaklık payını ihraç eden kuruluş, bunları aktifinde bulunduran bankadan kredi kullanmış veya herhangi bir şekilde borcu oluşmuş ise, tahvil ve benzeri menkul değerler veya ortaklık payı da 4 üncü madde ve bu maddede belirtilen hususlar dikkate alınarak kredi veya diğer alacaklar ile aynı grupta sınıflandırılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Genel Karşılıklar, Özel Karşılıklar ve Teminatlar

Genel karşılıklar

MADDE 7 – (1) Bankalar, standart nitelikli ve yakın izlemedeki nakdi kredileri toplamının yüzde biri (% 1) ve teminat mektupları, aval ve kefaletleri ile diğer gayrinakdi kredileri toplamının binde ikisi (% 0,2) oranında genel karşılık ayrılırlar. Bu hükmün uygulanmasında standart nitelikli nakdi krediler ve yakın izlemedeki nakdi krediler, "Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı", "Tahsili Şüpheli Ücret, Komisyon ve Diğer Alacaklar Hesabı" ve "Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar Hesabı" dışında bilanço içi hesaplarda izlenen kredileri ve diğer alacakları kapsar.

(2) "Türev Finansal Araçlardan Alacaklar" hesaplarında izlenen tutarlar, Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelikte belirtilen krediye dönüştürme oranlarıyla çarpılmak suretiyle bulunacak tutar üzerinden, nakdi krediler için geçerli olan genel karşılık oranı uygulanmak suretiyle genel karşılık hesaplamasında dikkate alınır.

(3) Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen krediler, (d) ve (h) bentlerinde yer alanlar hariç olmak üzere, genel karşılık hesaplamasında dikkate alınmaz.

(4) Genel karşılığa tabi gayrinakdi krediler; teminat mektupları, kabul kredileri, akreditif taahhütleri, cirolar gibi bankayı bir şartın ifa edilememesinden dolayı ileride doğabilecek bir borç yükümlülüğü altına sokarken, aynı zamanda da diğer şahıslardan alacaklı duruma getiren her türlü cayılamaz gayrinakdi kredilerdir.

(5) Aylık olarak, her ayın son günü itibariyle hesaplanan genel karşılık tutarları gider yazılarak pasifte "Genel Karşılıklar" hesabında muhasebeleştirilir.

Özel karşılıklar

MADDE 8 – (1) 4, 5 ve 6 ncı maddeler dikkate alınarak sınıflandırılan krediler veya diğer alacakların;

- Üçüncü Gruba alındığı tarihten itibaren en az yüzde yirmisi (% 20),
  - Dördüncü Gruba alındığı tarihten itibaren en az yüzde ellisi (% 50),
  - Beşinci Gruba alındığı tarihten itibaren yüzde yüzü (% 100),
- oranında özel karşılık ayrılır.

(2) 6 ncı maddenin sekizinci fıkrasında belirtilen varlıkların;

a) İlgili hesaplarda izlendikleri sürece ayrılmış bulunan "Menkul Değerler Değer Düşüş Karşılığı" veya "İştirakler, Bağlı Ortaklıklar ve Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerler Değer Düşüş Karşılığı" tutarları;

1) Bu varlıkların Üçüncü, Dördüncü veya Beşinci Grup krediler ve diğer alacaklar içinde sınıflandırılması halinde ayrılması gereken özel karşılıklara ilişkin hesaplara aktarılır;

2) Ayrılması gereken özel karşılık tutarından az ise ilave özel karşılık ayrılır; fazla ise bu karşılık tutarı özel karşılık olarak korunur.

b) Değerlemeye tabi tutulması sonucu ayrılması gereken değer düşüş karşılığı, ayrılması gereken özel karşılık tutarından daha fazla ise özel karşılık daha yüksek olan tutar üzerinden ayrılır.

Teminatlar

MADDE 9 – (1) Bankalar, kredilerine ve diğer alacaklarına ilişkin teminatları aşağıda belirtilen teminat grupları itibariyle sınıflandırarak takip etmek zorundadır. Teminat tutarı sadece özel karşılık tutarının hesaplanmasında, alacak tutarından yapılacak indirim olarak dikkate alınır.

- Birinci Grup Teminatlar;

1) Rehin veya temlik sözleşmesi düzenlenmiş olması kaydıyla nakit, mevduat, katılım fonu ve altın depo hesaplarını, Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığına çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono tahvil ve benzeri menkul kıymetler karşılığı yapılan repo işlemlerinden sağlanan fonları ve (B) tipi yatırım fonu katılma belgelerini, kredi kartından doğan üye işyeri alacaklarını ve banka nezdinde saklanan altını,

2) Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığıyla yapılan işlemler ile bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri menkul kıymetler karşılığı yapılan işlemleri,

3) OECD ülkeleri merkezi yönetimleri ile merkez bankalarının ya da bunların kefaletiyle ihraç edilen menkul kıymetler ile bunlar tarafından verilecek garanti ve kefaletleri,

4) OECD ülkelerinde faaliyet gösteren bankaların garanti ve kefaletlerini,

5) Avrupa Merkez Bankasının ya da bu Bankanın kefaletiyle ihraç edilecek menkul kıymetler ile bu Banka tarafından verilecek garanti ve kefaletleri,

6) Türkiye’de faaliyette bulunan bankaların kendi kredi sınırları dâhilinde verecekleri kefaletler, teminat mektupları aval, kabul ve ciroları,

kapsar.

b) İkinci Grup Teminatlar;

1) Altın haricindeki kıymetli madenleri,

2) Borsaya kote edilmiş hisse senetleri ve (A) tipi yatırım fonu katılma belgeleri,

3) Borçlu tarafından ihraç edilenler hariç olmak üzere, özel sektör tahvillerini ve varlığa dayalı menkul kıymetleri,

4) Kredi riskine karşı koruma sağlayan kredi türev anlaşmalarını,

5) Gerçek ve tüzel kişilerin kamu kurumları nezdinde doğmuş istihkak alacaklarının temliki veya rehnini,

6) Paraya tahvili kolay menkul kıymetler ile emtiayı temsil eden kıymetli evrak, piyasa değerini aşmayan tutarda rehinli her türlü emtia ile menkulleri,

7) Ekspertiz kıymeti yeterli olmak kaydıyla, tapulu gayrimenkullerin ipotekleri ile tahsisli araziler üzerine yapılagayrimenkullerin ipoteklerini,

8) Deniz konşimentosuna veya taşıma senedine dayalı ihracat vesaikini,

9) Gerçek ve tüzel kişilerden alınan, gerçek ticari ilişkiden kaynaklanan kambiyo senetlerini, kapsar.

c) Üçüncü Grup Teminatlar;

1) Ticari işletme rehnini,

2) Diğer ihracat vesaikini,

3) Taahhüt rehini, ticari taşıt hat rehini ve ticari taşıt plaka rehnini,

4) Uçak veya gemi ipotegini,

5) Kredibilitesi borçlununkinden daha yüksek gerçek ve tüzel kişilerin kefaletlerini,

6) Gerçek ve tüzel kişilerden alınan diğer senetleri,

kapsar.

ç) Dördüncü Grup Teminatlar; ilk üç grup dışında kalan teminat türlerini kapsar.

(2) Finansal kiralama işlemlerinde kiralayan sıfatıyla bankanın mülkiyetinde bulunan kıymetler, bu maddede belirlenmiş bulunan niteliklerine uygun teminat gruplarına göre dikkate alınır.

Özel karşılıkların hesaplanmasında teminatların dikkate alınması

MADDE 10 – (1) Teminatların değerlemesi ve muhasebeleştirilmesi, Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve ilgili Tebliğlerde belirlenen esas ve usullere göre yapılır. Ancak,

a) Gayrimenkul ipotegi cinsinden teminatların değerlemesinde;

1) İpotek değerinin varlığın gerçek değerini yansıtmadığının gayrimenkulün rayiç değeri (aynı yerde, benzer vasıflı gayrimenkullerin satış fiyatının tespiti ve belgelendirilmesi) veya söz konusu gayrimenkul sigortalı ise sigortaya esas bedel ile karşılaştırılarak tespit edilmesi,

2) Rayiç değerinin ipotek değerinin altında kalması halinde, kredinin teminatını oluşturan tutarın hesabında ipotek tutarı yerine rayiç değer esas alınması,

3) Krediler ve diğer alacaklar toplamının yüzde bir (% 1) ve üstünü teşkil eden kredi ve diğer alacakların teminatı olangayrimenkuller ve herhalde ipotek tutarı iki milyon Yeni Türk Lirasının üzerinde olan gayrimenkullerin rayiç bedel tespitinin ise Bankalara Değerleme Hizmeti Verecek Kuruluşların Yetkilendirilmesi ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara göre yapılması, yapılacak tespit, bedelin ipotek değerinden düşük çıkması halinde teminatların düşük çıkan bedel üzerinden özel karşılık hesaplanmasında dikkate alınması,

b) Emtia ve işletme rehini niteliğindeki teminatların değerlemesinde,

1) Rayiç bedelin tespitinde ikinci el piyasa fiyatlarının veya sigortaya tabi olanlar için sigortaya esas bedelin kullanılması,

2) Tespit edilen bedelin rehne konu tutardan düşük çıkması halinde, teminat hesaplamalarında düşük çıkan bedel üzerinden işlem yapılması gerekmektedir.

(2) Teminatın değerlenmiş tutarı belirlendikten sonra, bu tutarın bankanın tamamen tasarrufunda ve nakde dönüştürülebiyecek olan kısmı, özel karşılığa tabi olan alacak tutarının belirlenmesinde dikkate alınır. Teminat üzerinde banka dışında bir başka tarafın hakkı veya tasarrufu mevcut ise bankanın tasarrufunda bulunmayan tutar, özel karşılığa tabi olan alacak tutarının belirlenmesinde dikkate alınmaz.

(3) Üçüncü grup teminatlar arasında yer alan kredibilitesi borçlununkinden daha yüksek gerçek ve tüzel kişilerin kefaletlerinin teminat olarak değerlendirilmesi, kredi istihbarat birimlerinin değerlendirmelerinden ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki risk merkezi kayıtlarından da faydalanılarak söz konusu kefaletlerin ya da garantörlerin, mali ve

ekonomik gücünün parasal olarak ölçülmesi suretiyle yapılır. Bu tür bir teminatın değerlemesinde kişilerin vermiş oldukları kefaletlerin tutarı ya da yükümlü oldukları tutarlar yerine bu kişilerin yükümlülüklerini ödeme güçleri dikkate alınır. Kredi değerliliği bulunmayan gerçek ve tüzel kişilerden alınan kefalet ve garantiler ile bu kişilerce keşide edilen senet ve çek niteliğindeki kıymetler bu Yönetmelik uygulamasında teminat olarak değerlendirilmez.

(4) Teminat olarak verilen kambiyo senetlerinin değerlemesi yapılırken senet borçlularının kredi değerlilikleri ve ödeme güçleri de, bu senetlerin rayiç değerlerinin belirlenmesinde dikkate alınır.

(5) Teminatların bu maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde değerlendirilmiş olan tutarları, Üçüncü, Dördüncü ve Beşinci Grupta izlenen donuk alacak tutarından, aşağıda belirtilen dikkate alınma oranlarında indirilerek, özel karşılığa tabi alacak tutarı hesaplanır. Özel karşılığa tabi alacak tutarının belirlenmesi işlemi, her bir borçlu için bankanın münferit alacağı ve o borçlunun teminatlarının değerlendirilmiş tutarları esas alınarak yapılır.

Birinci grup teminatların dikkate alınma oranı	: Yüzde yüz (% 100)
İkinci grup teminatların dikkate alınma oranı	: Yüzde yetmiş beş (% 75)
Üçüncü grup teminatların dikkate alınma oranı	: Yüzde elli (% 50)
Dördüncü grup teminatların dikkate alınma oranı	: Yüzde yirmi beş (% 25)

(6) Özel karşılıkların hesaplanmasında dikkate alınacak değerlendirilmiş teminat tutarı donuk alacak miktarını aşamaz. Değerlendirilmiş teminat tutarının donuk alacak tutarını aşması durumunda, bunun sadece donuk alacak tutarına karşılık gelen kısmına yukarıda belirtilen dikkate alınma oranlarının uygulanması sonucu bulunacak tutar, indirilecek tutar olarak dikkate alınır.

(7) Bir donuk alacak tutarı birden fazla grupta izlenen türde teminatla teminatlandırılmış ise;

a) Özel karşılığa tabi olan alacak tutarının belirlenmesinde dikkate alınacak teminatların hesaplanmasına, grup sıralamasına göre en likit kabul edilen birinci gruptan başlanır.

b) Her bir teminat türünün ayrı ayrı değerlendirilmiş tutarlarının, donuk alacak tutarını aşır aşmadığı kontrol edilir.

c) Hesaplama birinci olarak ele alınan teminat türünün değerlendirilmiş tutarının, en fazla, donuk alacak tutarına eşit olan kısmı, bu teminata ait dikkate alınma oranı ile çarpılarak donuk alacak için özel karşılığın uygulanmayacağı kısım bulunur. Varsa, aynı teminat türünden olmaması kaydıyla, önce aynı gruptaki, müteakiben diğer gruplardaki teminat türleri için de aynı işlem ayrı ayrı ve sırasıyla tekrarlanır.

ç) Bu işlemlerin sonucunda, donuk alacağına ilişkin olarak özel karşılık uygulanacak bir tutar kalırsa, bu kalan tutar üzerinden özel karşılık ayrılır.

(8) Banka tarafından, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun 16/1/2005 tarihli ve 25702 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Finansal Tablolarda Hazırlanma ve Sunulma Esaslarına İlişkin Kavramsal Çerçeve Hakkında Tebliğde belirtilen güvenilirlik ve ihtiyatlılık varsayımları esas alınarak, teminat tutarı dikkate alınmaksızın donuk alacağın sınıflandırıldığı grup için geçerli olan özel karşılık oranlarından az olmamak kaydıyla, söz konusu donuk alacak tutarının tamamına kadar özel karşılık ayrılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kredilerin ve Diğer Alacakların Yeniden Yapılandırılması, Muhasebeleştirilmesi ve Raporlanması

Kredilerin ve diğer alacakların yeniden yapılandırılması

MADDE 11 – (1) 4 üncü maddede belirtilen sınıflandırma esasları kapsamında kredilere ve diğer alacaklara ilişkin olarak bankaya olan ödeme yükümlülüğünün yerine getirilmemesinin geçici likidite sıkıntısından kaynaklanması halinde, borçluya likidite gücü kazandırmak ve banka alacağının tahsilini sağlamak amacıyla gecikmiş faizler de dahil olmak üzere krediler ve diğer alacaklar, bu maddede belirlenen usul ve esaslara uyulmak kaydıyla, gerektiğinde ilave kredi açılmak suretiyle yeniden yapılandırılabilir ya da yeni bir itfa planına bağlanabilir.

(2) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında, geçici likidite sıkıntısı, yükümlülüklerini zamanında ve eksiksiz olarak yerine getirebilecek ödeme gücüne sahip olan bir kredi borçlusunun normal faaliyetlerden kaynaklanan fon giriş ve çıkışlarının, satış gelirlerinin veya faaliyet gelirlerinin beklenmedik ve geçici bir nedene bağlı olarak dalgalanmasından dolayı düzensiz hale gelmesinden kaynaklanan yönetilebilir bir nakit açığı olarak dikkate alınır.

(3) Yeniden yapılandırılan krediler, o tarihe kadar sınıflandırılarak izlendikleri Üçüncü, Dördüncü ve Beşinci Grup krediler ve diğer alacaklar içinde en az altı ay süreyle takip edilmeye devam olunur. Bu süre içinde söz konusu alacaklar için, izlendikleri gruba uygulanan özel karşılık oranlarında karşılık ayrılmasına devam edilir.

(4) Yeniden yapılandırılan krediler, toplam alacak tutarının en az yüzde onbeşinin (%15) geri ödenmiş olması, en az altı ay süreyle izlendikleri grupta takip edilmeleri, ve ödemelerin aksatılmaması kaydıyla, bu sürenin sonunda "Yenilenen ve İtfa Planına Bağlanan Krediler Hesabı"na aktarılabilir.

(5) Bu madde ve yeniden yapılandırmaya ilişkin sözleşme gereği yapılması gereken ödemelerin aksatılması halinde, yeniden yapılandırılan krediler ve diğer alacaklar her yıl kalan anapara borcunun yüzde yirmisinin (% 20) tahsil edilmiş olması kaydıyla, azami bir kez daha yeniden yapılandırılabilir.

(6) Kanununun 49 uncu maddesinde belirtilen bankanın dâhil olduğu risk grubundaki gerçek ve tüzel kişilerden olan krediler ve diğer alacaklar, bu maddede belirtilen esaslar dâhilinde ilave kredi açılmaması kaydıyla yeni bir itfa planına bağlanabilir. Bankalar, "Yenilenen ve İtfa Planına Bağlanan Krediler Hesabı"na intikal eden alacakları, 4 üncü maddede belirtilen sınıflandırma esasları çerçevesinde niteliklerini yeniden değerlendirmek suretiyle belirlenecek gruplar altında sınıflandırabilirler.

Değerleme, muhasebeleştirme ve raporlama

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelikte belirtilen gruplarda sınıflandırılan krediler ve diğer alacakların değerlendirilmesi ve muhasebeleştirilmesi ile ayrılan karşılıkların muhasebeleştirilmesi ve bunlara ilişkin hesapların bankaların mali tablolarında gösterilmesi, Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve ilgili Tebliğlerde yer alan esas ve usullere göre yapılır.

(2) Bankalar kredileri ve diğer alacaklarını, 4 üncü maddede belirtilen sınıflandırma şekline uygun olarak servis kayıtlarına almak, gruplandırmak, izlemek ve değerlendirmek zorundadır.

(3) Bankalar sınıflandırdıkları, "Tahsil İmkânı Sınırlı Krediler ve Diğer Alacaklar" ile "Tahsili Şüpheli Krediler"i, "Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı"na, "Tahsili Şüpheli Diğer Alacaklar"ı, "Tahsili Şüpheli Ücret, Komisyon ve Diğer Alacaklar Hesabı"na, "Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar"ı, "Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar Hesabı"na aktarmak zorundadır.

(4) "Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı"na aktarma zorunluluğu, gayrinakdi kredilerin tahsil edilmeyen, nakit krediye dönüşmüş ya da tazmin edilmiş bedelleri için de geçerlidir. Üçüncü, Dördüncü veya Beşinci Grup krediler ve diğer alacaklar altında sınıflandırılan gayrinakdi krediler tazmin edilmeden ya da nakde dönüşmeden "Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı"nda izlenmez. Üçüncü, Dördüncü veya Beşinci Grup krediler ve diğer alacaklar altında sınıflandırılmakla birlikte henüz tazmin edilmeyen ya da nakde dönüşmeyen gayrinakdi krediler için ayrılacak özel karşılıkların banka bilançolarının pasifinde muhasebeleştirilmesine ilişkin işlemler de Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve ilgili Tebliğlerde yer alan usul ve esaslara göre yapılır.

(5) 5 inci maddeye göre donuk alacak haline gelen tutarlar için döneme ilişkin faiz tahakkuku ve reeskontu yapılmaz. Donuk alacak haline dönüşen tutarlar için daha önce yapılmış bulunan ve tahsil edilmediği halde gelir yazılan faiz tahakkukları ve reeskontları, ilgili faiz geliri hesabı aynı tutarda borçlandırılarak muhasebe kayıtları üzerinde ters kayıtla düzeltilir veya iptal edilmek suretiyle kapatılır. Tahakkuk ettirilen faizler borçludan nakden tahsil edilmiş ise bu tutarlar iptal edilmez. Yapılan faiz tahakkuk ve reeskontları dahil olmak üzere kayıtlı donuk kredi tutarı tamamen birinci grup teminatlar ile karşılanabilmekte ise ve donuk alacak haline dönüşen tutar için nakden tahsil edilmediği halde gelir yazılan faiz tahakkukları ve reeskontları mevcutsa, bankalar bu gelir tutarını gelir hesaplarından çıkararak doğrudan diğer pasifler altında izlenecek "Kredi ve Diğer Alacaklar Değerleme Fonu" hesabına aktarmak zorundadır. Anılan Fona aktarılarak gelir yazılmayan söz konusu tutarlara ilişkin faiz tahakkukları ve reeskontları iptal edilmez.

(6) Bankalar, yurtdışı şubeleri tarafından kullanılan krediler ve diğer alacaklarını, şubelerin faaliyette buldukları ülkelerde uygulanmakta olan sınıflandırma ve karşılık ayırma ilkelerinin yanı sıra, bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara uygun olarak sınıflandırmak ve gerekli karşılıkları ayırmak zorundadır. Şubelerin faaliyette buldukları ülke mevzuatı ve uygulamalarına göre ayrılan karşılık miktarı, bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara göre ayrılması gereken karşılık miktarından daha az ise aradaki fark ilave karşılık ayrılması suretiyle tamamlanır.

(7) Bankanın edindiği tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları ile ortaklık paylarının fiyatlarında, bu varlıkların ihraç edenin kredi değerliliğine bağlı olmadan, makro-ekonomik nedenlerle ve münhasıran sermaye piyasalarındaki arz ve talebe bağlı olarak düşme görülmesi ve bu varlıkların fiyatlarının elde etme maliyetlerinin altında teşekkül etmesi durumunda, söz konusu varlıklar bu Yönetmelikte saptanan şekilde yeniden sınıflandırılmayabilir.

(8) Bankalar, azami üç aylık bilanço dönemleri itibarıyla olmak üzere veya bu süreye bağlı kalmaksızın risk doğuran herhangi bir gelişme ortaya çıktığında, kredi verilmeden önce yapacakları kredi ve risk analizinden bağımsız şekilde kredi müşterilerinin, borçluların ve teminatların niteliklerini 4 üncü maddede belirtilen hususlar ve kredi değerliliği bakımından inceleyerek krediler ve diğer alacakların tamamen veya kısmen yeniden sınıflandırılıp sınıflandırılmayacağını değerlendirirler. Bu kapsamda, tutarı yüz bin Yeni Türk Lirasını aşan krediler ve diğer alacaklar ile her halde tutar olarak en büyük ilk iki yüz kredi veya diğer alacağa ilişkin değerlendirme sonuçlarının, gerekçeleri ile beraber münhasıran rapora bağlanması ve söz konusu raporların denetime hazır bulundurulması zorunludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

İstisnalar

MADDE 13 – (1) İlgili kanun, kararname ve tebliğlerle teşkil edilmiş fonlardan yetkili mercilerin talimatı ile tahsil olunan ve riski aracı bankalara ait bulunmayan krediler, bankaların "Kamu Kurum ve Kuruluşlarından Alacaklar" hesaplarında izlenen alacak tutarları, mülga 70 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununun ve mülga 4389 sayılı Bankalar Kanununun ilgili maddelerine göre tasfiye yoluyla başka bir bankaya intikal eden alacaklar ile 25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Kanun çerçevesinde yapılan işlemler için özel ve genel karşılık oranları yüzde sıfır olarak dikkate alınır.

Katılım bankalarının kullandırılan fonlar ve diğer alacaklar

MADDE 14 – (1) Katılma hesaplarından kullandırılan fonlar ve diğer alacaklar için bu Yönetmelik hükümleri uyarınca ayrılan özel ve genel karşılıklar gider hesapları ile katılma hesaplarına Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin ilgili hükmü uyarınca belirlenen zarara katılma oranlarına göre yansıtılır.

(2) Katılım bankaları, ayrılan karşılıkların katılma hesapları payına düşen kısmını 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri saklı kalmak ve genel kurullarınca uygun görülme kaydıyla gider hesaplarına yansıtabilirler.

(3) Katılım bankaları, Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin ilgili hükmü uyarınca düzenlenecek katılma hesabı sözleşmeleri ile tevsih edilmesi kaydıyla, katılma hesaplarına dağıtılacak kâr tutarlarının binde beşine kadar olan kısmını, özel karşılıkların katılma hesapları payına düşen kısmının karşılanmasında kullanmak üzere karşılık olarak ayırabilirler.

(4) Bu Yönetmelikte geçen faiz ibareleri, Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen katılım bankaları tarafından kullanılan fonlar bakımından kâr payını ifade eder.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 15 – (1) 30/6/2001 tarihli ve 24448 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bankalarca Karşılık Ayrılacak Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Genel karşılık uygulaması

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bankalar bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önceki en son ay sonu itibarıyla genel karşılık hesapladıkları standart nitelikli ve yakın izlemedeki nakdi krediler ile teminat mektupları, aval ve kefaletleri

ile diğergayrinakdi kredilerin artan tutarları üzerinden 7 nci maddenin birinci fıkrasında belirtilen oranlarda genel karşılık ayırır. Diğer hallerde, belirtilen oranlar sırasıyla binde beş (% 0,5) ve binde bir (% 0,1) olarak uygulanır.

Yürürlük

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.